

In memoriam Dr. E. Oosterhuis

Op 26 januari 1966 is dr. Ekko Oosterhuis op 79-jarige leeftijd van ons heengegaan. De bijzondere plaats die hij in het Philipslaboratorium te Eindhoven heeft ingenomen is aanleiding hier op zijn leven en werk terug te zien.

Oosterhuis had aan de Groningse Universiteit wis- en natuurkunde gestudeerd. Na zijn promotie was hij enkele jaren assistent van Zeeman in Amsterdam en van Kamerlingh Onnes in Leiden. In het voorjaar 1914 werd hij uitgenodigd als fysicus te komen werken op het Natuurkundig Laboratorium van Philips, dat toen nog slechts enkele maanden oud was. Hier heeft schrijver dezes bijna 20 jaar op de meest directe wijze met hem samen mogen werken. Oosterhuis is ruim 35 jaar in dit laboratorium werkzaam geweest en heeft tot de ontwikkeling ervan zeer belangrijke bijdragen geleverd.

In 1914 produceerden de Philipsfabrieken nog uitsluitend gloeilampen. De fabricage geschiedde vrijwel geheel op empirische grondslag. Toen de met

gas gevulde gloeilampen verschenen, leek het wenselijk deze basis te verbreden. Het daarvoor noodzakelijke onderzoek werd voor een groot deel door Oosterhuis verricht. Het onderzoek werd breed opgezet, de gasontladingen en de radiobuis werden erin betrokken, en het onderzoek strekte zich ten slotte uit over alle mogelijke ontladingsbuizen, al dan niet met een gloei-katode. Voor zulk een brede opzet bestond ook alle reden. De pas ontwikkelde theorie van Bohr en de proeven van Franck en Hertz e.a. maakten het mogelijk een inzicht te krijgen in de processen die zich in deze buizen afspeelden. Vele technische toepassingen daarvan werden uitgewerkt.

Voorlopig bleven de radiobuizen het belangrijkste. Het was gebleken dat men slechts dan de meest geschikte radiobuizen zou kunnen maken wanneer men een grondig inzicht had in de wijze van functioneren van deze buizen in de verschillende schakelingen. Aan deze onderlinge aanpassing van buis en apparaat heeft Oosterhuis de nodige aandacht geschonken. Hij

werd de leider van de groep die zich met het onderzoek betreffende radioapparaten en later ook televisieapparaten bezighield. In die functie heeft hij met zeer velen samengewerkt en daarbij zijn zijn menselijke eigenschappen sterk naar voren gekomen.

Nooit tevreden met de bereikte resultaten, steeds uit op verbetering en vernieuwing, heeft hij deze producten gelijkwaardig weten te maken met de beste die in de wereld verkrijgbaar waren. Zijn gezond oordeel en juiste kritiek, zijn beminnelijkheid en bescheidenheid maakten hem tot een ideale leider. Zijn ernst en betrouwbaarheid heeft hij aan vele van zijn medewerkers weten over te dragen. Zijn gelijkmatig humeur maakte hem tot een hechte banden vormende kracht, die door zijn medewerkers hogelijk werd gewaardeerd. Velen van hen zullen aan de tijd dat zij bij Oosterhuis gewerkt hebben met dankbaarheid en genoeg terugdenken. Allen hebben zij veel van hem geleerd. Ieder die met hem in contact kwam, is daar op de een of andere manier beter door geworden.

De resultaten van zijn onderzoeken zijn voor een groot deel vastgelegd in de rond 80 octrooien waarin Oosterhuis als uitvinder of mede-uitvinder wordt genoemd. Hij heeft hiermee op zeer effectieve wijze bijgedragen tot de opbouw van de octrooioppositie van Philips in de wereld.

Ten slotte nog iets over de rol die Oosterhuis heeft gespeeld bij verschillende Nederlandse tijdschriften. Na de eerste wereldoorlog was er in feite geen geschikt Nederlands tijdschrift voor het mededelen van de resultaten van eenvoudige onderzoeken. Tegen het uitsluitend publiceren in buitenlandse tijdschriften werd wel bezwaar gevoeld. Oosterhuis nam toen met enkele anderen het initiatief tot het oprichten van het tijdschrift „Physica”, waarvan hij ook redacteur werd. Tot 1938 was hij voorts redacteur van het in 1934 van „Physica” afgesplitste Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde.

In 1935 was Oosterhuis een van de oprichters van het Philips Technisch Tijdschrift, waaraan hij van het begin af redactionele medewerking heeft verleend. Na de tweede wereldoorlog vervulde hij tot zijn pensionering in 1952 de functie van hoofdredacteur van dit tijdschrift. Nadien heeft Oosterhuis zijn ervaring en werklust nog een reeks jaren in dienst gesteld van het Tijdschrift van het Nederlands Elektronica- en Radiogenootschap, waaraan hij meewerkte zonder als redacteur van dit tijdschrift genoemd te willen worden.

Op al deze wijzen heeft Oosterhuis in belangrijke mate bijgedragen aan de ontwikkeling van de fysica en de elektronica in Nederland.

G. Holst
